

Etos for god adfærd i kirker og kristne hjem

En *etos* er et "sæt af fundamentale moralske værdier, som kendetegner en person, et samfund, en kultur el.lign." (*Den danske Ordbog*).

Intro

Som kristne kirker og fællesskaber ønsker vi, at åbenhed, frihed og tryghed skal kendetegne alt, hvad vi er og gør. Derfor ønsker vi at forebygge enhver oplevelse af overgreb både menneskeligt og åndeligt og på alle niveauer.

Dette var baggrunden for konferencen *Når kirken svigter*, som den 30. september 2021 blev afholdt i København. Konferencen var arrangeret af en bred gruppe af kirker, kirkesamfund, missionsforeninger, kristne fællesskaber og menigheder – herefter kaldet *kirker* – i Danmark. Videoptagelser af alle indlæg på konferencen ligger på www.naarkirkensvigter.dk.

Denne *etos* udtrykker de værdier, som konferencen italesatte og er en indbydelse til kirker, menigheder, fællesskaber og enkeltpersoner om at forpligte sig på en tryk og åben adfærd, som kan forebygge overgreb og tvang i kristne fællesskaber og familier.

Vi vil undgå

Vi vil styrke vores ledere og medarbejdere til at agere med stolthed og tillid og til at skønne klogt i sager, hvor en ellers god klassisk, kirkelig praksis eller lære kammer over og går for langt. Det kan udvikle sig til negativ social kontrol, som kan udtrykke sig gennem:

- stærke fjendebilleder af dem, der ikke mener eller tror "rigtigt"
- stram kodeks og uhensigtsmæssige regler for den rette kristne adfærd
- meget stærke – ofte uudtalte – krav om at være aktiv og selvhængivende i menigheden/fællesskabet
- manipulerende
- og tvivlsom retorik omkring Djævelen og Helvede
- en praksis omkring fx eksorcisme, der ikke respekterer folks grænser eller tager hensyn til alder eller forståelsesniveau
- undertrykkende tabuer, fx vedr. seksualitet
- en leder, forkynder eller præst, der binder børn og unge i usund loyalitet til sin egen person
- udtalte eller uudtalte forbud mod at være kritisk eller stille spørgsmål til lederen eller ledelsen.

Vi vil handle

- Vi vil modarbejde enhver form for vold, tvang eller anden grænseoverskridende adfærd.
- Vi vil opfordre til at tage alle former for overgreb alvorligt og overveje, om der også er tale om et overgreb i retslig forstand, som skal anmeldes til de relevante myndigheder.
- Vi vil stå ved vores ansvar for at værne om de svage, også selv om det indebærer, at ledere drages til ansvar for fysiske eller psykiske overgreb.
- Vi vil henvise til uvildige psykologer eller terapeuter, som kan hjælpe børn og unge i de tilfælde, hvor de har været udsat for overgreb.

Vi vil forebygge

Vi vedgår, at vi ikke fuldt ud kan sikre, at problemet, som er skitseret ovenfor, fjernes, men vi vil forebygge ved at:

- skelne mellem fysiske, psykiske og åndelige årsagssammenhænge og vejlede mennesker til at søge hjælp hos rette vedkommende: læge, terapeut eller sjælesørger
- styrke en sund kultur, hvor grundlæggende menneskekundskab og empati er basale egenskaber, så det bliver muligt – i kirke og hjem – at skelne mellem:
 - radikalisering og sund dedikation
 - usunde magtstrukturer og sund autoritet
 - overgreb og omsorg
 - selvpromovering og tjenersind
- udruste ledere og forældre til at tale med børn, lytte til dem, forstå dem og vejlede dem
- undgå, at kirker isolerer sig – fx ved at etablere strukturer med tilsyn og supervision, som også kan stille kritiske spørgsmål
- etablere whistleblowerordninger
- modvirke, at kirker får en dominerende leder, der reelt ikke står til regnskab eller ansvar for andre
- vejlede kristne familier i åndelig dannelse og respektfulde indbyrdes relationer
- give børn og unge plads til at være på vej, i tvivl og helt eller delvist uenige
- så vidt muligt bevare en personlig relation til mennesker, der forlader kirken.

Vi tror, at Bibelen er Guds ord til mennesket og frimodigt skal forkyndes i hele sin dybde. Men vi erkender, at vores forståelse af den bibelske sandhed er begrænset. Vi erkender kun stykkevis. Derfor påhviler der os en ydmyghed i mødet med den, der måtte være uenig, eller som i sit liv vælger andre værdier end vi.

*Indre Mission i Danmark
Februar 2023*